

Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto	SPLOŠNI AKT	Številka: SA-036
	PRAVILNIK O IZVAJANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA V SKLADU Z NAČELI ODPRTE ZNANOSTI NA VISOKI ŠOLI ZA UPRAVLJANJE PODEŽELJA GRM NOVO MESTO	Stran: 1/6

Na podlagi Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23, 102/24 in 40/25, ZzrID), Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06, uradno prečiščeno besedilo, 117/06 - ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 - odl. US, 102/15, 7/18, 141/22 in 40/25 - ZInfV-1, ZDIJZ), Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 - ZKUASP, 59/19 in 130/22, ZASP), Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22 in 40/25, ZVOP-2), Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 - ZUJIK in 92/15, ZKnj-1), Zakona o obveznem izvodu publikacij (Uradni list RS, št. 69/06 in 86/09, ZOIPub,), Uredbe o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti (Uradni list RS, št. 59/23 in 39/25), Uredbe o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/22, 144/22 in 79/23), Pravilnika o vrstah in izboru elektronskih publikacij za obvezni izvod (Uradni list RS, št. 90/07) in Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (Uradni list RS, št. 49/22, ReZrIS30) ter v skladu s 25. členom Statuta samostojnega visokošolskega zavoda Visoke šole za upravljanje podeželja Grm Novo mesto (Uradni list RS, št. 4/24), je Senat Visoke šole za upravljanje podeželja Grm Novo mesto na svoji 8. redni seji, dne 19. 1. 2026, sprejel

PRAVILNIK

O IZVAJANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA V SKLADU Z NAČELI ODPRTE ZNANOSTI NA VISOKI ŠOLI ZA UPRAVLJANJE PODEŽELJA GRM NOVO MESTO

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (Predmet pravilnika)

(1) Ta pravilnik določa temeljna načela, pravila in postopke, ki usmerjajo znanstvenoraziskovalno, strokovno ter pedagoško-raziskovalno delo na Visoki šoli za upravljanje podeželja Grm Novo mesto (VŠ Grm Novo mesto).

(2) Namen pravilnika je vzpostaviti okolje, v katerem se znanje, rezultati raziskav in podatki oblikujejo, delijo ter uporabljajo v skladu z načeli odprte znanosti, preglednosti, kakovosti in odgovornega raziskovanja.

2. člen (Pravne in strateške podlage)

Pravilnik temelji na zakonodaji Republike Slovenije, ki ureja znanstvenoraziskovalno dejavnost, avtorske pravice, varstvo osebnih podatkov ter dostop do informacij javnega značaja. Upoštevani so nacionalni in evropski strateški dokumenti, zlasti Akcijski načrt za odprto znanost, priporočila Evropske komisije, program Horizon Europe ter načela Evropskega oblaka odprte znanosti (EOSC).

Izdaja: 01	Velja od: 20. 1. 2026	Pripravili: Lea-Marija Colarič-Jakše, Mateja Ožanič Bučar	Sprejel: Senat VŠ Grm Novo mesto
---------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto	SPLOŠNI AKT	Številka: SA-036
	PRAVILNIK O IZVAJANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA V SKLADU Z NAČELI ODPRTE ZNANOSTI NA VISOKI ŠOLI ZA UPRAVLJANJE PODEŽELJA GRM NOVO MESTO	Stran: 2/6

3. člen

(Zavezanost k odprti znanosti)

VŠ Grm Novo mesto si prizadeva ustvarjati okolje, v katerem znanstvenoraziskovalno delo poteka pregledno, odgovorno in dostopno. Šola spodbuja sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, raziskovalnimi institucijami, regijskimi centri znanja in mednarodnimi partnerji, s ciljem krepitve kulture odprtosti, izmenjave podatkov in ponovne uporabe raziskovalnih rezultatov.

4. člen

(Jezikovna enakost)

V tem dokumentu uporabljeni izrazi v moški slovnični obliki vključujejo vse spole.

5. člen

(Dopolnjevanje pravilnika)

Področje odprte znanosti se lahko dodatno uredi z internimi smernicami, navodili, priporočili ali drugimi akti, ki jih sprejmejo pristojni organi VŠ Grm Novo mesto.

II. CILJI IN NAČELA ODPRTE ZNANOSTI

6. člen

(Namen odprte znanosti)

Odprta znanost predstavlja temelj sodobnega raziskovalnega in akademskega delovanja. Omogoča, da rezultati raziskav postanejo dostopni širokemu krogu uporabnikov - od raziskovalcev in študentov do strokovne in splošne javnosti. Odprta znanost pospešuje pretok informacij, spodbuja inovativnost ter krepi medsebojno zaupanje v znanstvene procese.

7. člen

(Cilji izvajanja odprte znanosti na VŠ Grm Novo mesto)

(1) VŠ Grm Novo mesto s prakticiranjem odprte znanosti krepi etično in odgovorno raziskovalno prakso, zagotavlja transparentnost, ponovljivost in kakovost raziskav ter omogoča dostopnost znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov.

(2) Poseben poudarek je namenjen vključevanju lokalnih skupnosti in zainteresirane javnosti v raziskovalne procese ter uporabi odprte znanosti kot orodja za trajnostni razvoj podeželja in medgeneracijski prenos znanja.

8. člen

(Razvoj odprte znanosti na VŠ Grm Novo mesto)

VŠ Grm Novo mesto bo v prihodnjem obdobju oblikovala strategijo za implementacijo odprte znanosti v raziskovalne in izobraževalne procese. Strategija bo vključevala usposabljanja, podporne storitve, tehnične rešitve in postopno implementacijo načel FAIR pri ravnanju z raziskovalnimi podatki. Posebna pozornost bo namenjena podpori raziskovalcem in študentom pri uporabi odprtih virov.

Izdaja: 01	Velja od: 20. 1. 2026	Pripravili: Lea-Marija Colarič-Jakše, Mateja Ožanič Bučar	Sprejel: Senat VŠ Grm Novo mesto
---------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto	SPLOŠNI AKT	Številka: SA-036
	PRAVILNIK O IZVAJANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA V SKLADU Z NAČELI ODPRTÉ ZNANOSTI NA VISOKI ŠOLI ZA UPRAVLJANJE PODEŽELJA GRM NOVO MESTO	Stran: 3/6

III. ETIČNA NAČELA IN RAZISKOVALNA INTEGRITETA

9. člen

(Etična odgovornost raziskovalcev)

(1) Raziskovalna dejavnost na VŠ Grm Novo mesto poteka v skladu z etičnimi načeli spoštovanja človekovega dostojanstva, odgovornega ravnanja z okoljem in skrbnega zbiranja podatkov.

(2) Raziskovalci morajo pred začetkom raziskave pridobiti ustrezna soglasja in dovoljenja, še posebej pri delu z ljudmi, živalmi, občutljivimi skupinami ali občutljivimi podatki.

10. člen

(Raziskovalna integriteta)

VŠ Grm Novo mesto spodbuja kulturo odgovornega raziskovanja, ki temelji na poštenosti, preglednosti, natančnosti in odgovornosti v vseh fazah raziskovalnega procesa. Kakršnakoli zloraba, vključno s prirejanjem, fabrikacijo podatkov ali plagiatorstvom, je v nasprotju z etičnimi načeli in se obravnava skladno z internimi postopki.

IV. RAZISKOVALCI IN NJIHOVE OBVEZNOSTI

11. člen

(Deležniki raziskovalne skupnosti)

Določila tega pravilnika veljajo za raziskovalce, visokošolske učitelje, strokovne sodelavce, člane uredništev ter zunanje sodelavce v projektih, ki jih v celoti ali delno financirajo javna sredstva.

12. člen

(Obveznosti raziskovalcev pri odprti znanosti)

(1) Raziskovalci, katerih delo je financirano vsaj 50 % iz javnih sredstev, morajo zagotoviti odprt dostop do svojih recenziranih znanstvenih objav, ustrezno licenciranje (prednostno CC BY ali CC BY-SA), posredovanje metapodatkov v bibliografske sisteme in arhiviranje raziskovalnih podatkov v skladu z načeli FAIR.

(2) Raziskovalci pripravijo načrt ravnanja z raziskovalnimi podatki (Data Management Plan - DMP) in skrbijo za njihovo ustrezno obdelavo, arhiviranje in odprto dostopnost, kadar to ne nasprotuje zakonskim, etičnim ali varnostnim omejitvam.

Izdaja: 01	Velja od: 20. 1. 2026	Pripravili: Lea-Marija Colarič-Jakše, Mateja Ožanič Bučar	Sprejel: Senat VŠ Grm Novo mesto
---------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto	SPLOŠNI AKT	Številka: SA-036
	PRAVILNIK O IZVAJANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA V SKLADU Z NAČELI ODPRTE ZNANOSTI NA VISOKI ŠOLI ZA UPRAVLJANJE PODEŽELJA GRM NOVO MESTO	Stran: 4/6

V. PODPORNE SLUŽBE IN ORGANIZACIJSKE ENOTE

13. člen (Knjižnica kot središče podpornih storitev)

Knjižnica VŠ Grm Novo mesto nudi podporo raziskovalcem in študentom pri objavljanju, licenciranju, deponiranju publikacij in ravnanju z raziskovalnimi podatki. Spodbuja informiranost o načelih odprte znanosti, obdeluje bibliografske zapise in prispeva h kakovostni predstavitvi raziskovalnih dosežkov.

14. člen (Uredništvo znanstvene revije)

Uredništvo Revije za upravljanje podeželja (Journal of Landscape Governance - JLG) krepi kulturo odprtega znanstvenega komuniciranja, zagotavlja odprt dostop do objav, transparentnost recenzijskega postopka, ustrezno označevanje licenc in trajno digitalno arhiviranje objav.

VI. USPOSABLJANJE IN RAZVOJ KOMPETENC

15. člen (Usposabljanja)

VŠ Grm Novo mesto organizira redna usposabljanja s področja odprte znanosti, ravnanja z raziskovalnimi podatki, avtorskega prava in raziskovalne integritete. Udeležba na usposabljanjih je sestavni del profesionalnega razvoja raziskovalcev in študentov ter prispeva k dvigu kakovosti raziskovalne dejavnosti.

VII. RAVNANJE Z RAZISKOVALNIMI PODATKI

16. člen (FAIR podatki in arhiviranje)

Raziskovalni podatki se obdelujejo in hranijo tako, da so dostopni, interoperabilni in ponovno uporabni. Dolgoročno arhiviranje podatkov poteka v zaupanja vrednih repozitorijih z ustrežno opremo in metapodatki.

17. člen (Omejitve pri objavi podatkov)

Če odprta objava ni mogoča, mora raziskovalec utemeljiti razloge, kot so varstvo osebnih podatkov, etične omejitve, poslovne skrivnosti ali pravice tretjih oseb. O utemeljenih izjemah odloča pristojni organ VŠ Grm Novo mesto.

Izdaja: 01	Velja od: 20. 1. 2026	Pripravili: Lea-Marija Colarič-Jakše, Mateja Ožanič Bučar	Sprejel: Senat VŠ Grm Novo mesto
---------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto	SPLOŠNI AKT	Številka: SA-036
	PRAVILNIK O IZVAJANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA V SKLADU Z NAČELI ODPRTE ZNANOSTI NA VISOKI ŠOLI ZA UPRAVLJANJE PODEŽELJA GRM NOVO MESTO	Stran: 5/6

VIII. PEDAGOŠKA DIMENZIJA ODPRTE ZNANOSTI

18. člen (Študenti v odprti znanosti)

Odprta znanost je sestavni del pedagoškega procesa. Študente se spodbuja k uporabi odprtih virov, izobraževalnega gradiva in načel FAIR pri raziskovalnih nalogah ter zaključnih delih, ki se arhivirajo skladno z načeli odprtega dostopa ob upoštevanju pravic študentov.

IX. KOORDINACIJA, NAČRTOVANJE IN POROČANJE

19. člen (Kordinacija odprte znanosti)

(1) Koordinacijo področja odprte znanosti vodi prodekan za znanstvenoraziskovalno delo v sodelovanju s Komisijo za znanstvenoraziskovalno delo in knjižnico. Ukrepi se vključujejo v letno načrtovanje dela.

(2) Za nadzor nad izvajanjem pravilnika je odgovoren dekan VŠ Grm Novo mesto.

20. člen (Spremljanje napredka v odprti znanosti)

Napredek na področju odprte znanosti se spremlja in poroča kot del Letnega poročila o raziskovalni dejavnosti, pri čemer se posebej beleži odprtost objav, objava raziskovalnih podatkov, uporaba repozitorijev in vključenost VŠ Grm Novo mesto v nacionalne in mednarodne raziskovalne mreže.

X. INSTITUCIONALNO SODELOVANJE

21. člen (Sodelovanje z drugimi institucijami)

VŠ Grm Novo mesto aktivno sodeluje v evropskih in nacionalnih raziskovalnih mrežah, krepi sodelovanje z regionalnimi partnerji in spodbuja medsebojno deljenje raziskovalne infrastrukture ter strokovnega znanja, kar omogoča prenos dobrih praks in razvoj inovativnih pristopov v odprti znanosti.

XI. SANKCIJE

22. člen (Sankcije za kršitve)

(1) V primeru nespoštovanja določil tega pravilnika se postopa skladno z internimi akti VŠ Grm Novo mesto, vključno z omejitvijo dostopa do financiranja raziskav.

Izdaja: 01	Velja od: 20. 1. 2026	Pripravili: Lea-Marija Colarič-Jakše, Mateja Ožanič Bučar	Sprejel: Senat VŠ Grm Novo mesto
---------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto	SPLOŠNI AKT	Številka: SA-036
	PRAVILNIK O IZVAJANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA V SKLADU Z NAČELI ODPRTE ZNANOSTI NA VISOKI ŠOLI ZA UPRAVLJANJE PODEŽELJA GRM NOVO MESTO	Stran: 6/6

(2) Pri ponavljajočih se kršitvah se lahko omeji sodelovanje v projektih ali dostop do podpornih raziskovalnih storitev.

(3) Namen sankcij je zagotoviti odgovornost in integriteto raziskovalnega dela.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

23. člen (Priloge k pravilniku)

(1) Pravilnik spremljajo priloge, ki nudijo praktično podporo pri izvajanju njegovih določil: Procesogram 1 - Obveznosti prejemnikov javnih sredstev za raziskovalno dejavnost; Obrazec za oddajo publikacije v repozitorij; Navodila in priporočila za raziskovalce za ravnanje z raziskovalnimi podatki po načelih odprte znanosti; Povzetek licenc Creative Commons.

(2) Priloge so sestavni del tega pravilnika.

(3) Dodatni dokumenti, potrebni za izvajanje pravilnika, se pripravijo najkasneje v šestih mesecih po njegovem sprejetju.

24. člen (Veljavnost pravilnika)

(1) Ta pravilnik prične veljati naslednji dan po sprejetju na Senatu VŠ Grm Novo mesto.

(2) Pravilnik se uporablja za vse raziskave ter objave z izidom, pričete po datumu uveljavitve pravilnika.

(3) Pravilnik s prilogami se objavi na spletni strani.

Novo mesto, 19. 1. 2026

izr. prof. dr. Lea-Marija Colarič-Jakše,
dekanja

Priloge:

- PRILOGA 1: Procesogram 1 - Obveznosti prejemnikov javnih sredstev za raziskovalno dejavnost (pravni in pogodbeni vidik) in Procesogram 2 - Obveznosti posameznika pri odprti znanosti.
- PRILOGA 2: Obrazec za oddajo publikacije v repozitorij.
- PRILOGA 3: Navodila in priporočila za raziskovalce za ravnanje z raziskovalnimi podatki po načelih odprte znanosti.
- PRILOGA 4: Povzetek licenc Creative Commons.

Izdaja: 01	Velja od: 20. 1. 2026	Pripravili: Lea-Marija Colarič-Jakše, Mateja Ožanič Bučar	Sprejel: Senat VŠ Grm Novo mesto
---------------	--------------------------	--	-------------------------------------

PRILOGA 1:

Procesogram 1 - Obveznosti prejemnikov javnih sredstev za raziskovalno dejavnost (pravni in pogodbeni vidik)

1. FAZA: Preverjanje statusa financiranja

- Preveri ali raziskovalni projekt ali programski sklop prejema $\geq 50\%$ javnih sredstev.
- Preveri pogodbo o financiranju (ARIS, EU, ministrstvo) in pogoje za odprto znanost.
- Ugotovi ali priprava NRRP/DMP sodi med obveznosti projekta.
- Preveri posebne zahteve financerja (embargi, format metapodatkov, obvezni repozitoriji).

2. FAZA: Pogodbeni in pravni okvir

- Seznanj se z obveznostmi v ZzrID (41. člen), ZVOP-2, pogojih financerja in internih aktih VŠ Grm Novo mesto.
- Preveri obveznost pridržanja ustreznega obsega avtorskih pravic.
- Preveri ali pogodba o zaposlitvi ali projektna pogodba vključuje obveznosti odprte znanosti.

3. FAZA: Avtorske pravice in licenciranje

- Obdrži neizključno pravico uporabe (sekundarna objava).
- Pred podpisom pogodbe preveri: dovoljenja za repozitorij, odprti dostop in CC licence.
- Preveri pogoje založnika v Open Policy Finder.
- Uveljavi pravico do sekundarnega publiciranja po 41. členu ZzrID.

4. FAZA: Priprava publikacij

- Zagotovi popolne metapodatke (avtorji, afilacije, projekti, financerji).
- Izberi strategijo odprtega dostopa: zlati ali zeleni.
- Preveri financiranje APC stroškov.
- Označi objave z ustrežno licenco (priporočljivo CC BY).

5. FAZA: Oddaja publikacij v repozitorij

- Publikacijo oddaj v zaupanja vreden repozitorij (ARIS seznam).
- Izberi ustrezno verzijo (preprint, postprint, založniška verzija).
- Upoštevaj avtorskopravne pogoje.
- Oddaj metapodatke za COBISS/SICRIS.

6. FAZA: Ravnanje z raziskovalnimi podatki

- Podatke upravljaj skladno z načeli FAIR.
- Izvedi anonimizacijo občutljivih in osebnih podatkov.
- Uporabi odprte formate (.csv, .xml).
- Objavi v zaupanja vrednem repozitoriju z metapodatki in licenco (CC0 ali CC BY).
- Dokumentiraj izjeme (GDPR, etika, poslovne skrivnosti).

7. FAZA: Zaključek in poročanje

- Preveri ali so vse publikacije in podatki shranjeni v repozitorijih.
- Oddaj vse metapodatke za COBISS/SICRIS.
- Utemelji in dokumentiraj izjeme.
- Zagotovi dolgoročno hrambo podatkov.

8. FAZA: Fiksne izjeme (vedno izvzeto iz odprtega dostopa)

- Osebni podatki (ZVOP-2).
- Etično občutljivi podatki.
- Podatki brez pisnega soglasja sodelujočih.
- Poslovne skrivnosti.
- Podatki, ogrožajoči varnost ali varstvo občutljivih lokacij.

9. FAZA: Povezane notranje obveznosti (VŠ Grm Novo mesto)

- Sodelovanje z nosilcem odprte znanosti na VŠ Grm Novo mesto.
- Upoštevanje rokov financierjev.
- Oddaja pravih metapodatkov in dokumentacije.
- Redno posodabljanje NRRP/DMP.

10. FAZA: Povzetek

Ta procesogram določa pregled pravnih, pogodbenih in izvedbenih obveznosti, ki jih mora izpolniti prejemnik javnih sredstev za raziskovalno dejavnost na VŠ Grm Novo mesto, od začetka projekta do zaključka, skladno z zakonodajo in načeli odprte znanosti.

Procesogram 2 - Obveznosti posameznika pri odprti znanosti

1. FAZA: Priprava na raziskovalno delo

- Preveri ali projekt prejema ≥ 50 % javnih sredstev.
- Pripravi Načrt ravnanja z raziskovalnimi podatki (NRRP/DMP).
- Preveri prisotnost osebnih, občutljivih ali etično omejenih podatkov.
- Preveri pogoje založnika v Open Policy Finder.

2. FAZA: Upravljanje avtorskih pravic

- Obdrži neizključno pravico uporabe (41. člen ZzrID).
- Uporabi licenco CC BY ali CC BY-SA.
- Pogodba z založbo mora omogočati sekundarno publiciranje.

3. FAZA: Priprava publikacij

- Publikacije morajo vsebovati popolne metapodatke.
- Izbira strategije odprtega dostopa (zeleni / zlati).

4. FAZA: Oddaja v repozitorij

- Oddaja publikacije v zaupanja vreden repozitorij (ARIS seznam).
- Izbira ustrezne verzije: preprint, postprint ali založniška verzija.

5. FAZA: Ravnanje z raziskovalnimi podatki

- Podatke pripravi po FAIR načelih.
- Izvede anonimizacijo, ko je to potrebno.
- Objavi podatke v zaupanja vrednem repozitoriju.
- Posreduje metapodatke za COBISS/SICRIS.

6. FAZA: Zaključek

- Preveri javno dostopnost vseh rezultatov.
- Zagotovi dolgoročno hrambo podatkov.
- Dokumentiraj izjeme (ZVOP-2, etične omejitve, poslovna skrivnost).

PRILOGA 2:

Obrazec za oddajo publikacije v repozitorij

1. Podatki o avtorju

- Ime in priimek:
- Afilacija:
- ORCID:
- E-pošta:
- Projekt (ARIS številka):

2. Podatki o publikaciji

- Naslov publikacije:
- Leto:
- Vrsta:
- Revija/monografija/konferenca:
- DOI:
- Financiranje:
- Rezultat raziskave s ≥ 50 % javnega sofinanciranja: DA NE

3. Izbrana različica za repozitorij

- Preprint
- Sprejeta verzija avtorja (postprint)
- Končna založniška verzija

4. Licenca

- CC BY
- CC BY-SA
- CC BY-NC
- CC BY-ND
- Drugo: _____

5. Embargo

Embargo po založniku:

- DA (trajanje: _____)
- NE

6. Dovoljenje

Izjavljam, da imam pravico oddati to verzijo publikacije v zaupanja vreden repozitorij.

Podpis: _____

Datum: _____

Priloga 3:

Navodila in priporočila za raziskovalce za ravnanje z raziskovalnimi podatki po načelih odprte znanosti na Visoki šoli za upravljanje podeželja Grm Novo mesto

1. Uvod

Ta navodila so namenjena raziskovalcem Visoke šole za upravljanje podeželja Grm Novo mesto kot operativna podpora pri izpolnjevanju obveznosti, opredeljenih v Pravilniku o izvajanju odprte znanosti na VŠ Grm Novo mesto, št. SA-036 z dne 19. 1. 2026.

Navodila raziskovalce podpirajo pri:

- izdelavi načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki (NRRP), kadar raziskava vključuje zbiranje ali obdelavo podatkov, ter
- zagotavljanju odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov, ki so nastali na podlagi financiranja z javnimi viri v višini najmanj 50 %, oziroma objavi podatkov ali zbirk podatkov v zaupanja vrednem repozitoriju.

Navodila vključujejo korake, priporočene vire in podporne točke za pomoč pri načrtovanju, obdelavi in deljenju raziskovalnih podatkov, skladno z načeli odprte znanosti, zakonodajo in dobrimi praksami. Predmet navodil so vsi raziskovalni podatki, ki predstavljajo podlago objavam v končnih izdelkih (npr. člankih, poročilih, zaključnih delih) ter drugi podatki, ki imajo potencial za ponovno uporabo zaradi njihove možne znanstvene, strokovne ali aplikativne vrednosti. Zajemajo tudi sekundarne podatke, tj. že obstoječe podatke, ki jih raziskovalci pridobijo iz drugih virov in ponovno uporabijo.

Navodila so pripravljena po zgledu podobnih dokumentov, ki so jih že sprejele raziskovalne organizacije v Sloveniji.

2. Priprava načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki (NRRP)

NRRP se pripravi v skladu z navodili financerjev raziskav in se izdelava v okviru projektne prijave ali ob začetku izvajanja raziskovalnega projekta, vendar najkasneje v šestih mesecih po začetku financiranja.

NRRP praviloma vsebuje naslednje elemente:

- osnovne informacije o projektu,
- opis vrste in količine podatkov, ki bodo uporabljeni oziroma bodo nastali ter način njihove uporabe,
- opis dokumentacije in metapodatkov, ki bodo spremljali podatke,
- upoštevanje etičnih in pravnih standardov, vključno z varstvom osebnih podatkov (GDPR, ZVOP-2),
- ukrepe za varovanje zaupnosti in zaščito podatkov, vključno z varnostnim kopiranjem,
- opis načina deljenja podatkov ter morebitne omejitve pri tem,
- določitev odgovornosti za ravnanje s podatki.

Odgovorna oseba za pripravo NRRP in ravnanje z raziskovalnimi podatki je vodja projekta.

Če za podatke, ki bodo nastali v raziskovalnem projektu, ni možno zagotoviti odprtega dostopa v skladu z zakonodajo ali pogoji financerja (npr. zaradi osebnih podatkov, etičnih omejitev, biovarstvenih razlogov ali poslovnih skrivnosti), mora raziskovalec razloge za izjemo navesti in utemeljiti v NRRP.

Če raziskava ne vključuje raziskovalnih podatkov, vodja projekta predloži izjavo, da se podatki ne bodo zbirali, ustvarjali, obdelovali ali shranjevali. NRRP se lahko med izvajanjem projekta posodablja, vse različice morajo biti jasno označene.

3. Izbira repozitorija

Podatki, izbrani za objavo, se objavijo v zaupanja vrednih repozitorijih skladno z Merili ARIS za opredelitev zaupanja vrednih repozitorijev (19. 12. 2024).

Priporočeni repozitoriji:

- ADP - Arhiv družboslovnih podatkov,
- CLARIN.SI,
- področno specifični repozitoriji (ekologija, agronomija, mikrobiologija, prehranski sistemi, GIS ipd.),
- Zenodo, Figshare, Dryad,
- Arnes Arhiv ali institucionalni repozitorij, ko bo vzpostavljen.

Raziskovalec lahko podatke objavi v več repozitorijih, pri čemer mora zagotoviti povezave in pravilno citiranje.

4. Objava podatkov

Raziskovalec podatke objavi čim prej, najkasneje pred oddajo prvega končnega izdelka ali ob zaključku projekta. Pri pripravi podatkov mora zagotoviti:

- odprto licenco (CC BY ali CC0),
- ustrezne metapodatke,
- anonimizacijo osebnih podatkov,
- odprte, dolgoročno berljive formate (npr. .csv).

Po objavi mora posredovati metapodatke za COBISS/SICRIS.

5. Navajanje podatkov v drugih publikacijah

Raziskovalec mora zagotoviti ustrezno navajanje raziskovalnih podatkov v vseh publikacijah, ki temeljijo na njih.

6. Dolgoročna hramba

Raziskovalne podatke je potrebno hraniti najmanj deset let, pri čemer naj bodo shranjeni v stabilnih repozitorijih z dodeljenimi trajnim identifikatorjem (DOI/URI), kar zagotavlja njihovo dolgoročno dostopnost in sledljivost. Za varnost in ohranitev podatkov je treba vzpostaviti tudi varne kopije, shranjene na ločenih, zanesljivih lokacijah.

PRILOGA 4:

Povzetek licenc Creative Commons

Creative Commons (CC) licence omogočajo avtorjem, da določijo, kako se lahko njihove vsebine uporabljajo, delijo, predelujejo in distribuirajo. Licence se razlikujejo glede na obseg dovoljenj in omejitev.

Osnovni gradniki licenc so:

- BY (Priznanje avtorstva).
- SA (Deljenje pod enakimi pogoji).
- NC (Ne-komercialno).
- ND (Brez predelav).

-

CC BY - Priznanje avtorstva

Uporabnikom dovoljuje kopiranje, distribucijo, prikazovanje, izvajanje in predelavo dela za kakršnokoli namen, tudi komercialen, ob obvezni navedbi avtorja. Najbolj odprta in priporočena licenca za znanstvene objave.

CC BY-SA - Priznanje avtorstva - Deljenje pod enakimi pogoji

Dovoljeno je kopiranje, distribucija, prikazovanje in predelava, tudi za komercialne namene, če ostanejo predelave licencirane pod istimi pogoji (SA).

CC BY-ND - Priznanje avtorstva - Brez predelav

Dovoljeno je kopiranje in redistribucija, tudi komercialno, vendar brez kakršnihkoli predelav. Obvezna je navedba avtorja.

CC BY-NC - Priznanje avtorstva - Ne-komercialno

Delo je dovoljeno deliti in predelovati le za nekomercialne namene, ob navedbi avtorja. Komercialna raba ni dovoljena.

CC BY-NC-SA - Priznanje avtorstva - Ne-komercialno - Deljenje pod enakimi pogoji

Dovoljeno je deljenje in predelovanje za nekomercialne namene, če so predelave deljene pod enakimi pogoji. Krediti avtorju so obvezni.

CC BY-NC-ND - Priznanje avtorstva - Ne-komercialno - Brez predelav

Najbolj restriktivna CC licenca. Dovoljeno je le kopiranje in redistribucija originalnega dela za nekomercialne namene, brez kakršnihkoli predelav. Vedno je treba navesti avtorja.

CC0 - Odrekanje pravicam (»Public domain«)

Avtor se odpove vsem pravicam in delo postane javno dobro. Uporabniki ga lahko uporabljajo brez omejitev.

Priporočila za uporabo v odprti znanosti

- Za znanstvene članke in raziskovalne podatke se priporoča: CC BY ali CC BY-SA.
- Za učna gradiva je priporočena uporaba CC BY ali CC BY-SA, včasih CC0 za podatke.
- Licenci NC in ND se v odprti znanosti odsvetujeta, ker omejujeta ponovno uporabo in predelavo.

